تایم لاین

وعده‌های ضدتورمی دولت

در ۳سال پس از انتخاب سیدابراهیم رئیسی به‌عنوان رئیس دولت سیزدهم، قول‌ها و وعده‌های زیادی برای مهار تورم داده شده؛ هرچند روند کاهشی نرخ تورم از بهار سال گذشته با حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالاهای اساسی دوباره صعودی شد و در پاییز پارسال هم تحولاتی که در جامعه رخ داد، و باعث افزایش نرخ ارز و اثر آن بر نرخ تورم شد. اما حالا به‌نظر می‌رسد دولت عزم خود را برای کنترل سطح عمومی قیمت‌ها قوی‌تر کرده است. آنچه می‌خوانید تایم‌لاین وعده‌های ضدتورمی دولت سیزدهم است:

۵ مهر ۱۴۰۱

اعضای ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مقرر کردند: واحد رصد تورم به‌منظور رصد و کنترل رشد تورم در یکی از معاونت‌های ریاست‌جمهوری تشکیل شود و سیاست‌های مقتضی برای جلوگیری از افزایش قیمت‌ها را به ستاد هماهنگی اقتصادی پیشنهاد کند. همچنین قرار شد به‌منظور جلوگیری از رشد نقدینگی بانک مرکزی نهایت دقت و جدیت را به عمل آورده و تمامی دستگاه‌های اجرایی با بانک مرکزی در این زمینه هماهنگی لازم را داشته باشند.

۱۹ فروردین ۱۴۰۲

محمدرضا فرزین؛ رئیس کل بانک مرکزی

تورم یک موضوع حاکمیتی است و مهار آن نیازمند هماهنگی و همکاری دستگاه‌های مختلف است، اما نقش بانک مرکزی در این زمینه، محوری است و این بانک از تمامی ابزارهای موجود جهت تحقق شعار مهار تورم استفاده خواهد کرد. انضباط مالی دولت، کنترل اضافه برداشت بانک‌ها، هدایت هدفمند نقدینگی به سمت بازارهای مولد، تامین مالی غیرتورمی تولید بدون فشار به منابع بانکی و اتخاذ سیاست خارجی مناسب از جمله الزامات تحقق شعار سال است.

۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۲

سیدابراهیم رئیسی؛ رئیس‌جمهور

با هدف بررسی برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی، به‌منظور پیگیری برنامه دولت برای مهار تورم و رشد تولید، به دستگاه‌های مسئول تا پایان هفته فرصت داده می‌شود، در جلسه‌ای با مسئولین دبیرخانه شورا، پیشنهادهای خود را برای هماهنگی در راستای اجرای برنامه و رفع موانع پیش‌روی آن ارائه کنند. از رئیس کل بانک مرکزی می‌خواهم تا هرچه سریع‌تر برنامه و دستورالعمل‌های لازم برای اعمال مؤثر حکمرانی دولت بر پول ملی را تدوین و با نظارت دقیق به اجرا بگذارد.

۲ خرداد ۱۴۰۲

احسان خاندوزی؛ وزیر اقتصاد

برنامه اقتصادی کوتاه‌مدت دولت تحت عنوان بسته سیاست‌های مهار تورم و رشد تولید، توسط معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ شد. در این بسته اقتصادی دستور کار ۱۰ ماهه دستگاه‌های اجرایی به تفکیک دستگاه‌های متولی و زمانبندی اجرا در دستور قرار گرفته و این برنامه تا پایان ماه ۱۴۰۲ خواهد بود. عوامل ساختاری تورم‌زا در اقتصاد ایران تا حد خوبی تحت مدیریت و کنترل است و اکنون بی‌انضباطی دولت‌ها کنترل شده و همچنین عوامل بی‌انضباطی خوبی برای سایر بخش‌ها هم کنون تحت کنترل است. امیدوارم از هفته‌های اینده شاهد آثار و گزارش‌های اجرای برنامه ۱۰ بندی دولت برای مهار متغیرهای بنیادی موجد تورم در اقتصاد کشور باشیم و نظارت‌های کوتاه‌مدت دستگاه‌های اجرایی افزایش یابد.

۳ خرداد ۱۴۰۲

علی بهادری جهرمی؛ سخنگوی دولت

یکی از ریشه‌های تورم در جامعه، اضافه برداشت و خلق پول بی‌رویه و غیرقانونی برخی بانک‌های خصوصی است. دولت سیزدهم و بانک مرکزی برنامه مدون و دقیقی برای برخورد و تعیین تکلیف آنها در سال ۱۴۰۲ تهیه و تدوین کرده است.

۱۹ خرداد ۱۴۰۲

سیدابراهیم رئیسی؛ رئیس‌جمهور

اینکه تورم با رکود کنترل شود، هنر نیست، بلکه باید مهار تورم را با رشد تولید و فعال شدن هر چه بیشتر واحدهای تولیدی پیگیری کنیم.

۲۲ خرداد ۱۴۰۲

داوود منظور؛ رئیس سازمان برنامه و بودجه

تمام تلاش دولت این است که تورم را کنترل کند و قیمت‌ها را به نقطه مطلوب برساند و از فروردین امسال در برنامه مشترک بین بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد، ۱۹ تدبیر و اقدام زمانبندی شده را ابلاغ کردیم که وظایف هریک از دستگاه‌ها در آن مشخص است. نرخ تورم باید به حد قابل قبول کاهش پیدا کند و از ثبات برخوردار شود که با تدابیر عالمانه و اجرای درست سیاست‌ها، کم‌کم به سمت ثبات و آرامش در بازار و علامت‌دهی مثبت به فعالان اقتصادی حرکت کنیم و در آن صورت رشد اقتصادی هم شکل می‌گیرد. یکی از عوامل مهم تورم که با تأخیر ۱۲ ماهه در بازار تخلیه می‌شود، ناترازی بودجه دولت است و مهم‌ترین نمود این ناترازی، به شکل بدهی دولت به بانک مرکزی است و هر چه ناترازی دولت بیشتر شود، دولت به نخستین جایی که مراجعه می‌کند منابع بانک مرکزی است که از آن برداشت می‌کند و این بحث افزایش تورم می‌شود.

۲۲ خرداد ۱۴۰۲

محمدرضا فرزین؛ رئیس کل بانک مرکزی

تئوری ما برای مهار تورم تثبیت اقتصادی است. ثبات اقتصادی با دخالت شروع می‌شود و نمی‌توان کنار نشست تا اقتصاد به ثبات برسد. مجموعه سیاست‌های دولت و بانک مرکزی باید بتواند ثبات را به اقتصاد برگرداند؛ بی‌تناقی شاخص‌های اقتصادی باید رفع شود؛ تمرکزمان تورم و کنترل این شاخص است. تورم نقطه به نقطه در شاخص تورم مصرف‌کننده از ۴۲.۴درصد فروردین به کانال ۵۰درصد در ۱۲دیپشت رسید که در خرداده‌ها ریزش شدیدی در این شاخص خواهیم داشت؛ به‌نحوی که هدف‌گذاری ما ورود به کانال ۳۰درصد خواهد بود. قطعاً شرایط اقتصادی امسال بهبود خواهد داشت و پیگیر سیاست‌های تثبیتی و کنترل نرخ رشد نقدینگی و تورم هستیم.

عکس‌ها: حامد جوربنیادی

روایت ۲سال مقابله با تورم در گفت و گو با وزیر اقتصادکشور

دیپلماسی برای مهار تورم

■ علت تورم در کوتاه‌مدت، نوسان‌های نرخ ارز در زمستان پارسال بود

گزارش
سروش خسروی
روزنامه‌نگار

۳سال از استقرار دولت سیزدهم می‌گذرد؛ دوره‌ای که مهم‌ترین چالش اقتصادی آن بی‌گمان نوسان نرخ تورم در سطوح بالای ۳۰درصد بوده‌است. احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی در گفت‌وگو با همشهری، نقطه پیشران تورم، به‌ویژه در کوتاه‌مدت را نوسان نرخ ارز می‌داند. اومی‌گوید: دولت با پیگیری راهبرد تعامل با همسایگان و دیپلماسی اقتصادی که به توسعه روابط با چین و روسیه و احیای روابط ایران، عربستان و مصر منجر شد و همچنین مذاکره برای آزادسازی منابع بلوکه شده، به‌دنبال آن است که اثر عامل نوسان ارز بر تلاطم تورمی را کاهش دهد. خاندوزی ضمن توضیح اهدافش در دولت در ۳سال گذشته می‌گوید: دولت زمانی شروع به کار کرد که به جهت داخلی، موتورهای تورمی بودجه‌ای و بانکی فعال بودند؛ حتی خیلی‌ها می‌گفتند در همان ماه‌های نخست ناچار خواهید شد برای اداره دولت به استقراض‌های بزرگ روی بیاورید. اما هنوز ما این بود که روی متغیرهای اساسی تورم متمرکز شویم. او تأکید می‌کند: در حال حاضر، براساس فهم ما از موقعیت کنونی، موتورهای داخلی تورم با پایش دقیق و به‌طور سنگین‌تر به حال کنترل شدن هستند و در سطح روابط خارجی نیز تحولات خوبی در زمینه تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری خارجی رخ داده و آزادسازی منابع ارزی از ابتدای سال ۱۴۰۲ سرعت گرفته است. در هسته سیاستگذاری اقتصادی دولت نیز بین بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد هماهنگی بهتری رخ داده است که مجموعه این عوامل باعث شده تا چشم‌انداز کنترل تورم بهبود یابد. در گفت‌وگوی پیش رو تلاش کرده‌ایم روایت وزیر اقتصاد دولت سیزدهم را از ۳سال جنگ اقتصادی با معضل تورم بازتاب دهیم.

دهه‌های گذشته، با همین چالش از منظر داخلی مواجه بوده‌ایم. در ۳سال سپری شده از عمر دولت، برای رفع این چالش‌ها، در مقابله با تورم، راه‌حل شما چه بود؟

دولت برای اینکه مسئله تورم را حل و سرعت رشد موتورهای خلق تورم را کندتر کند، نیاز داشت بر این دو دسته عوامل ساختاری داخلی و خارجی متمرکز شود. درواقع علاوه بر روشن بودن موتورهای داخلی خلق تورم، موتسور بیرونی یا خارجی هم این چالش را بغرنج‌تر کرده بود؛ چنان که در دولت قبل در سال ۹۷ و ۹۹ شوک و جهش ارزی را تجربه کردیم که البته موج این نوسان تا زمان دولت سیزدهم ادامه پیدا کرد و در تابستان ۱۴۰۰ به نقطه جوش آن موج صعودی رسیدیم. شاخص تورم تولیدکننده در اردیبهشت ۱۴۰۰ به بالای ۱۰۳ درصد و شاخص تورم مصرف‌کننده در شهریور ۱۴۰۰ به‌بالای ۶۰درصد رسید.

شما قبل از تصدی وزارت و در زمان نمایندگی مجلس در یک برنامه تلویزیونی گفته بودید که اگر دولت بعدی هیچ کاری هم انجام ندهد، نرخ تورم پایین خواهد آمد. چرا این پیش‌بینی به وقوع نپیوست؟

من آن پیش‌بینی را در خرداد سال ۱۴۰۰ مطرح کردم. آن اتفاق رخ داد؛ چنان که شاخص تورم از شهریور ۱۴۰۰ به بعد، یعنی پس از استقرار دولت سیزدهم، در مدت ۷ماه به‌صورت مستمر کاهش پیدا کرد. این کاهش حتی بیش از ۱۰ درصدی بود که پیش‌بینی کرده بودم. به‌واقع شاخص تورم در آن دوره نزدیک به ۲۰درصد پایین آمد، اما از اردیبهشت سال ۱۴۰۱ اتفاقات دیگری رخ داد که باعث شکل‌گیری روند جدید تورمی شد.

چه اتفاقاتی؟

در حوزه داخلی حذف ارز ۴۲۰۰تومانی و در حوزه تحولات خارجی تورم غذا در جهان و جنگ اوکراین.

به کاهش نرخ تورم در یک دوره ۷ماهه، در آغاز کار دولت سیزدهم اشاره کردید. سیاستی که در آن مقطع برای مهار تورم اعمال کردید، چه بود و چرا ادامه نیافت؟

دولت آقای رئیسی زمانی شروع به کار کرد که به جهت داخلی، موتورهای تورمی بودجه‌ای و بانکی فعال بودند؛ حتی خیلی‌ها می‌گفتند در همان ماه‌های نخست ناچار خواهید شد برای اداره دولت به استقراض‌های بزرگ روی بیاورید. نامه‌ای که بین آقایان محمود واعظی و محمدباقر نوبخت در تابستان ۱۴۰۰ رد و بدل شد بود، نشان می‌داد که خزانه خالی شده است. هنر ما این بود که روی متغیرهای اساسی تورم متمرکز شویم. سعی شد کمترین میزان استقراض در سال ۱۴۰۰ انجام پذیرد که اثر آن در همان سال خودش را نشان داد. در سال ۱۴۰۱ یک عنصر دیگری را خود مدنظر قرار دادیم به این معنا که نه‌تنها استقراض از بانک مرکزی را به حداقل رساندیم، بلکه حتی از تنخواهی که طبق قانون، دولت می‌توانست برای نیازهای میانمالی هزینه کند، استفاده نکردیم.

سختگیری بسیار زیادی از طرف سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد صورت گرفت تا انضباط مالی دولت رعایت شود؛ آن‌هم در شرایطی که برخی با ادعای مصلحت‌اندیشی توصیه می‌کردند دولت برای اینکه دل اقشار مختلف مردم را به‌دست آورد، بهتر است بیشتر خرج کند و حقوق‌ها را افزایش دهد تا محبوبیت کسب کند، اما دولت این کار را نکرد. اقدام دیگر، نظارت بر خلق پول در بانک‌ها، کنترل ترازنامه بانک‌ها و تعیین سقف رشد ترازنامه بانک‌ها در سال ۱۴۰۱ بود؛ حتی به‌رغم نارضایتی بخشی از فعالان اقتصادی، سیاست اعمال انضباط پولی در شبکه بانکی و همچنین انضباط مالی دولت با جدیت پیگیری شد.

خروجی این اقدامات چه بود؟

نتیجه این سیاست‌ها، کاهش نرخ رشد نقدینگی به مرز ۳۰درصد در اسفند ۱۴۰۱ بود. درواقع دولت نه‌تنها به میانه بانک مرکزی دست‌اندازی نکرد و از این ناحیه به تورم دامن نزد، بلکه همزمان به‌خوبی مدیریت بودجه‌ای را انجام داد؛ به‌طوری که بیش از ۸درصد سال قبل از آن، اعتبارات به پروژه‌های عمرانی اختصاص پیدا کرد.

در محور خارجی نیز اقدماتی در دولت انجام شد؛ البته باید توجه داشت که نتیجه دادن راهبرد سیاست خارجی دولت آقای رئیسی، یعنی توسعه تعامل با همسایگان و موفقیت دیپلماسی اقتصادی، زمان برد است. اما مجموعه رفت‌وآمدها، توافق‌ها و احیای روابط با شرکای تجاری آسیایی اعم از روسیه، چین و سایر کشورها باعث شد تا نشانه‌های آن در رشد درآمدهای نفتی دولت ظاهر شود. در سال ۱۴۰۱ هم این اثرات به بخش‌های غیردولتی و غیرنفتی سرایت کرد؛ به‌طوری که صادرات غیرنفتی (بدون نفت، میعانات و برق) به حدود ۵۳میلیارد دلار رسید و رکورد صادرات غیرنفتی تاریخ ایران براساس ارزش دلاری شکسته شد.

به‌این ترتیب، قصه ارز و لنگر کردن آن برای نگه داشتن کشتی اقتصاد ایران، وضع بهتری پیدا کرد؛ به‌گونه‌ای که در یک سال نخست فعالیت این دولت، نرخ ارز بر بازار آزاد فقط حدود ۱۰درصد رشد کرد که نشان می‌داد بازار ارز کنترل شده و گشایش‌های خارجی به رشد صادرات غیرنفتی انجامیده است، اما متأسفانه تا آرامی‌هایی که بعد از فوت مهسا امینی شکل گرفت، دشمنان ایران را مجاب کرد تا فشارها را به نقطه‌ای منتقل کنند که اتفاقا دولت خوب عمل کرده بود و این نقطه، ایجاد تلاطم‌های ارزی بود. آنها تلاش کردند از مسیر کانال ارز به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها و رشد تورم دامن زده و از آنجا به سفره معیشت مردم فشار بیاورند.

همین موضوع موجب شد به‌رغم تلاش‌هایی که صورت گرفته و سیاست‌هایی که اجرا شده بود، از جمله تغییر رئیس کل بانک مرکزی برای اتخاذ سیاست‌های جدید ارزی، بخشی از این طرح دشمنان محقق شود؛ به‌طوری که از ابتدای زمستان سال ۱۴۰۱ شاهد نوسان نرخ ارز و به‌دنبال آن تغییراتی در سطح عمومی قیمت‌ها و تورم بودیم. همین موضوع وضع تامین سفره معیشت خانوارها را در پایان سال گذشته سخت و دشوار کرد.

درواقع شما اعتقاد دارید ریشه تورم در نیمه دوم سال گذشته ناشی از نوسانات ارزی بود؟

دقیقا؛ نقطه پیشران کوتاه‌مدت تورم، نوسانات ارزی در زمستان پارسال بود. دولت برای اینکه وضع را اصلاح کند، موج دیگری از دیپلماسی اقتصادی را در دستور کار قرار داد. در نتیجه از اواخر اسفندماه سال گذشته احیای روابط ایران و عربستان با میانجیگری چین شروع شد. در سال ۱۴۰۲ هم با بقیه کشورهای منطقه از جمله ۱۷ کانال عمان با مصر مذاکراتی انجام شد. همچنین برای آزادسازی منابع بلوکه شده، دیپلمات‌های ایرانی مذاکراتی را آغاز کردند. بانک مرکزی هم موضوع استفاده از افزایش سرمایه ایران در صندوق بین‌المللی پول را دنبال کرد. در مسیر یادشده به‌دنبال این هدف بودیم که برگردیم به نقطه‌ای که اثر عامل نوسان ارز بر تلاطم تورمی را کاهش دهیم.

آیا موفق بوده‌اید؟

در حال حاضر، براساس فهم ما از موقعیت کنونی، موتورهای داخلی تورم با پایش دقیق و به‌طور سنگین‌گیرانه در حال کنترل شدن هستند و در سطح روابط خارجی نیز تحولات خوبی در زمینه تجارت خارجی و سرمایه‌گذاری خارجی رخ داده و آزادسازی منابع ارزی از ابتدای سال ۱۴۰۲ سرعت گرفته است. در هسته سیاستگذاری اقتصادی دولت نیز بین بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد هماهنگی بهتری رخ داده است که مجموعه این عوامل باعث شده تا چشم‌انداز کنترل تورم بهبود یابد.

اما با وجود این به‌نظر می‌رسد روند مهار تورم کند است. علت چیست؟

دقت کنید اگر دولت به‌طور خاص فقط با چالش تورم مواجه بود، می‌توانست اقدامات دیگری هم برای مهار تورم انجام دهد، اما هیچ تدبیر و اصلاح اقتصادی‌ای بدون هزینه نیست. اجرا هستیم در حوزه اقتصاد کلان به‌گونه‌ای اقدام کنیم که مانع رشد اقتصادی نشده و سختگیری در حوزه کنترل تورم باعث خشکسالی منابع مالی برای تولیدکنندگان نشود.

چطور می‌خواهید بین ۳سیاست مهار تورم و جلوگیری از رکود، توازن ایجاد کنید؟

اتفاقا، امسال در ۴هدف کنترل تورم و رشد اقتصادی، تقارن وجود دارد. تلاش ما این است که در کنار تسهیلی که در سطح روابط خارجی ایجاد شده، بتوانیم در حوزه داخلی در زمینه بهبود وضعیت مجوزهای کسب‌وکار و احیای پروژه‌های سرمایه‌گذاری نیز اقدامات لازم را انجام دهیم. در شرایط کمبود منابع باید سیاست هدایت اعتبار را دنبال کنیم تا به بخش‌های تولیدی اصابت کند.

باید از طریق بانک مرکزی این نظارت را انجام دهیم، اما نه به‌معنای نظارت کلان که مثلا نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها به ۸درصد برسد که پارسال رخ داد، بلکه امسال در سطح دیگری دنبال این هستیم؛ در سطح خرد هم باید ببینیم بانک‌ها بخشایی لازم را از تولید می‌کنند یا نه؟ یا اینکه روند تسهیلات بانکی تا چه اندازه مربوط به استمهال و تجدید تسهیلات قبلی است و چه سهمی به تسهیلات جدید برای تامین سرمایه ثابت و سرمایه در گردش اختصاص دارد؛ تا بتوانند مشکلات بخش‌های تولیدی را حل کند؟ اگر این تدابیر اجرایی شود، آن وقت به تعادل و توازن به نسبت مطلوبی در مهار تورم و رشد تولید می‌رسیم.

تصویر سودسازی صنایع بورسی در ۱۴۰۱

گزارش
رضا کربلایی
روزنامه‌نگار

پژوهشکده پولی و بانکی به‌عنوان بازوی تحقیقاتی بانک مرکزی می‌گوید: بررسی سودآوری شرکت‌های بورسی نشان می‌دهد که رشد سود اسمی شرکت‌ها در ۱۲ماهه ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل کمتر از ۱۵درصد رشد کرده و با توجه به رشد قابل توجه سطح عمومی قیمت‌ها در سال ۱۴۰۱ می‌توان گفت که سودواقعی شرکت‌های بورسی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش داشته و این بین صنایع، فرادرده‌های نفتی بیشترین رشد سودآوری را ثبت کرده‌اند.

به گزارش همشهری، این گزارش نشان می‌دهد رشد شاخص تولید صنعتی شرکت‌های بورسی در فروردین ۱۴۰۲ نسبت به‌مدت مشابه سال قبل در ۷ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۱ ۳۴درصد رشد داشته و رشد تولید بالای ۳۴درصد در ۷ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۱ در صنعت خودروسازی و ساخت قطعات از اصلی‌ترین عامل‌های رشد بالا در بخش صنعت بورس است. نگاهی به ترکیب رشد در بین شرکت‌های مختلف نشان می‌دهد که رشد شرکت‌های واردات محور و کالاهای نهایی اعم از کالاهای سرمایه‌ای و مصرفی که عمدتا در بخش‌های جایگزین واردات می‌شوند، باعث مثبت شدن رشد تولید صنعتی در یک سال اخیر شده و از این‌رو اعمال محدودیت سوی واردات کالاهای نهایی را می‌توان مهم‌ترین دلیل رشد مثبت تولید صنعتی قلمداد کرد. افزون بر اینکه شاخص قیمت بخش صنعت از استقرار روند صعودی و در فروردین ۱۴۰۲ نسبت به‌مدت مشابه بیش از ۴۲درصد رشد داشته است. رشد شاخص قیمت‌ها

رشد نسبت به‌ماه مشابه سال قبل		
رشته صنعتی	فروردین ۱۴۰۲	اردیبهشت ۱۴۰۲
صنایع شیمیایی	۳.۵	-۳.۲
فلزات اساسی	-۴.۵	۲.۵
خودرو و قطعات	۳۴	۳۴.۲
صنایع غذایی	۳.۴	۱۳.۵
کاغی‌های غیرفلزی	-۳.۴	۲.۱
صنایع دارویی	-۵.۳	۱۰.۷
دستگاه‌های برقی	۹.۴	۵.۴
لاستیک و پلاستیک	۱۲.۴	۱۰.۰
ماشین‌آلات و تجهیزات	-۸.۱	۱۰.۳
فرآورده‌های نفتی	۴.۴	۶.۳
منسوجات	-۵.۰	۲.۷
محصولات فلزی	۱۰.۱	-۲۱.۴
محصولات کانادی	۶.۳	۴.۴
شاخص کل بورس	۶.۸	۶.۷

در اردیبهشت بیش از ۴۰ درصد بوده است که در بین صنایع، صنعت محصولات غذایی بیشترین رشد شاخص قیمت و صنعت فرآورده‌های نفتی کمترین رشد را نسبت به‌مدت مشابه سال قبل داشته‌اند.

بازوی تحقیقاتی بانک مرکزی می‌گوید: در ۴فصل تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۰ روند رشد شاخص تولید صنعتی یک روند بدون نوسان در حول و حوش صفر بسود، اما بهار سال ۱۴۰۱ با رشد مثبت شاخص تولید صنعتی آغاز شد و رشد این شاخص در ۳ماه اردیبهشت و خرداد روند صعودی داشت. این روند مثبت در ماه‌های تابستان نیز ادامه پیدا کرد و شاخص تولید صنعتی در ماه‌های تابستان ۱۴۰۱ بین ۵ تا ۷درصد رشد کرد و رشد شاخص تولید صنعتی در ماه‌های پاییز نیز بین ۶ تا ۷درصد بود و در زمستان با اندکی افزایش متوسط رشد به بالای ۸درصد رسید. اما در نخستین‌ماه سال ۱۴۰۲ رشد شاخص تولید صنعتی به ۸.۶درصد رسید و در اردیبهشت‌ماه نیز در همان سطح باقی ماند.

این گزارش می‌افزاید: شاخص تولید محصولات شیمیایی که در فروردین‌ماه نسبت به‌مدت مشابه سال قبل افزایش نشان می‌داد در اردیبهشت‌ماه منفی ۳.۲درصدی نسبت به‌مدت مشابه سال قبل داشته است. همچنین شاخص تولید صنعت فلزات اساسی که در فروردین رشد منفی داشته است در اردیبهشت‌ماه رشد مثبت را ثبت کرده و رشد شاخص تولید صنعت خودروسازی و قطعات همچنان در سطوح بالایی قرار دارد و رشد شاخص تولید این صنعت در فروردین و اردیبهشت به ۳۴درصد رسیده است.

سنجش تورم صنایع بورسی

پژوهشکده پولی و بانکی می‌گوید: بعد از اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی که باعث روند صعودی رشد شاخص قیمت صنعت در بهار ۱۴۰۱ شد، روند سود اسمی شرکت‌ها نسبت به سال قبل به ۱۳.۸درصد برآورد شده اما در ۶ماهه ۱۴۰۱ رشد اسمی سود شرکت‌ها نسبت به سال قبل تنها ۲۰.۳درصد رشد داشته است. مقایسه رشد اسمی سود شرکت‌ها با رشد قیمت‌ها در اقتصاد نشان می‌دهد که رشد سود شرکت‌ها کمتر از رشد قیمت‌ها رشد کرده است. به این ترتیب در ۶ماهه ۱۴۰۱ تعداد شرکت‌های زیان‌ده به ۴شرکت رسیده که این تعداد ۱واحد کمتر از تعداد شرکت‌های زیان‌ده در مدت مشابه سال قبل بوده و تعداد شرکت‌های زیان‌ده در نو ۹ ماهه ۱۴۰۱ نیز ۱واحد نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش داشته و به ۶شرکت رسیده است.

بنابراین نهاد تحقیقاتی می‌گوید: در بین صنایع مربوط مانند سنوات اخیر شرکت‌های خودروسازی و ساخت قطعات بدترین وضعیت را از نظر سودآوری دارند؛ به‌صورتی که تنها صنعتی است که جمع سود خالص شرکت‌های آن منفی می‌شود و در این صنعت مجموع زیان ایجاد شده در سال مالی ۱۴۰۰ حدود ۳۰درصد بیشتر از سال قبل بوده است. اما در سال ۱۴۰۱ از زیان این صنعت کاسته شده است به‌گونه‌ای که در ۳ماهه و ۶ماهه سال ۱۴۰۱ زیان صنعت خودروسازی به‌ترتیب ۲۷.۴ و ۸۵درصد کمتر از زیان ساخته شده در مدت مشابه سال قبل بوده و در ۹ماهه ۱۴۰۱ زیان این صنعت به سود تبدیل شده است. همچنین رشد سودآوری صنعت محصولات شیمیایی و فلزات اساسی که صادرات محور هستند در سال ۱۴۰۱ به‌طور قابل ملاحظه‌ای نسبت به سال قبل کاهش داشته و در ۹ماهه ۱۴۰۱ سود صنعت فلزات اساسی ۳۰.۷درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل شد و سود صنعت پتروشیمی هم تنها ۲.۷درصد رشد کرده و بیشترین رشد سود در بین صنایع مربوط به صنعت فرآورده‌های نفتی بوده است.

توضیح مهم اینکه منظور از تعداد کل شرکت‌ها، تعداد شرکت‌هایی است که در دوره مورد بررسی و دوره مشابه سال قبل اطلاعاتشان در دسترس بوده است و اعداد مثبت منفی در ستون تعداد شرکت‌های زیان‌ده نشان می‌دهد که نسبت به دوره مشابه سال قبل چه تعداد به شرکت‌های زیان‌ده اضافه یا کم شده است. به‌طور مثال در ۹ماهه سال ۱۴۰۱ از بین ۸۱۳شرکت، ۴۶شرکت سود منفی داشته‌اند که تعداد این شرکت‌ها نسبت به دوره گذشته ۱واحد کاهش داشته است.

رشد شاخص قیمت صنایع بورسی در ۳ماه اخیر نسبت به‌مدت مشابه سال قبل	
رشته صنعتی	اردیبهشت ۱۴۰۲
صنایع شیمیایی	۱۷.۳
فلزات اساسی	۳۸.۹
خودرو و قطعات	۲۸.۱
صنایع غذایی	۱۵۹.۵
کاغی‌های غیرفلزی	۴۹.۹
صنایع دارویی	۷۳.۱
دستگاه‌های برقی	۳۱.۷
لاستیک و پلاستیک	۴۸.۴
ماشین‌آلات و تجهیزات	۵۲.۹
فرآورده‌های نفتی	-۷.۰
منسوجات	۹.۱
محصولات فلزی	۵۲.۱
محصولات کانادی	۹.۳
شاخص قیمت صنایع بورسی	۴۲.۱

چشم‌انداز سودسازی صنایع بورسی

براساس صورت‌های مالی شرکت‌ها، سود اسمی ۴۸۱شرکت بورسی در ۶ماهه سال ۱۴۰۱ حدود ۹.۶درصد بیشتر از سال قبل بوده و در ۱۲ماه ۱۴۰۱ رشد سود اسمی شرکت‌ها نسبت به سال قبل به ۱۳.۸درصد برآورد شده اما در ۶ماهه ۱۴۰۱ رشد اسمی سود شرکت‌ها نسبت به سال قبل تنها ۲۰.۳درصد رشد داشته است. مقایسه رشد اسمی سود شرکت‌ها با رشد قیمت‌ها در اقتصاد نشان می‌دهد که رشد سود شرکت‌ها کمتر از رشد قیمت‌ها رشد کرده است. به این ترتیب در ۶ماهه ۱۴۰۱ تعداد شرکت‌های زیان‌ده به ۴شرکت رسیده که این تعداد ۱واحد کمتر از تعداد شرکت‌های زیان‌ده در مدت مشابه سال قبل بوده و تعداد شرکت‌های زیان‌ده در نو ۹ ماهه ۱۴۰۱ نیز ۱واحد نسبت به دوره مشابه سال قبل کاهش داشته و به ۶شرکت رسیده است.

در بین صنایع مهم مانند سنوات اخیر شرکت‌های خودروسازی و ساخت قطعات بدترین وضعیت را از نظر سودآوری دارند؛ به‌صورتی که تنها صنعتی است که جمع سود خالص شرکت‌های آن منفی می‌شود و در این صنعت مجموع زیان ایجاد شده در سال مالی ۱۴۰۰ حدود ۳۰درصد بیشتر از سال قبل بوده است. اما در سال ۱۴۰۱ از زیان این صنعت کاسته شده است به‌گونه‌ای که در ۳ماهه و ۶ماهه سال ۱۴۰۱ زیان صنعت خودروسازی به‌ترتیب ۲۷.۴ و ۸۵درصد کمتر از زیان ساخته شده در مدت مشابه سال قبل بوده و در ۹ماهه ۱۴۰۱ زیان این صنعت به سود تبدیل شده است. همچنین رشد سودآوری صنعت محصولات شیمیایی و فلزات اساسی که صادرات محور هستند در سال ۱۴۰۱ به‌طور قابل ملاحظه‌ای نسبت به سال قبل کاهش داشته و در ۹ماهه ۱۴۰۱ سود صنعت فلزات اساسی ۳۰.۷درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل شد و سود صنعت پتروشیمی هم تنها ۲.۷درصد رشد کرده و بیشترین رشد سود در بین صنایع مربوط به صنعت فرآورده‌های نفتی بوده است.

بررسی وضعیت سودآوری در صنایع بورسی									
شاخص	عملکرد ۶ماهه ۱۴۰۱			عملکرد ۹ماهه ۱۴۰۱			عملکرد ۱۲ماهه ۱۴۰۱		
	تعداد شرکت	تعداد شرکت‌های زیان‌ده	رشد اسمی سود (درصد)	تعداد شرکت	تعداد شرکت‌های زیان‌ده	رشد اسمی سود (درصد)	تعداد شرکت	تعداد شرکت‌های زیان‌ده	رشد اسمی سود (درصد)
کل	۵۰۰	۵۴	۲۰.۳	۴۸۱	۹۶	۹.۶	۳۰۰	۱۸	۱۳.۸
خودروسازی	۳۵	۹	۸۷	۳۶	۶	۹۶.۷	۸	۰	۱۹۶.۱
شیمیایی	۶۳	۱۱	۲.۶	۶۱	۱۲	۳.۷	۵۱	۶	۲۶.۹
دارویی	۴۸	۲	۳۸.۹	۴۴	۱	۴۲.۸	۲۸	۰	۶۰
غذایی	۴۴	۲	۵۸.۲	۴۴	۲	۷۹.۹	۲۱	۲	۹۳
فلزات اساسی	۴۸	۵	-۱۴.۷	۴۷	۵	-۳۰.۷	۲۱	۰	-۲۳.۵
فرآورده‌های نفتی	۱۳	۰	۱۷۳.۸	۱۳	۰	۹۸.۸	۸	۰	۷۷.۴

احسان خاندوزی: دولت با پیگیری راهبرد تعامل با همسایگان و دیپلماسی اقتصادی که به توسعه روابط با چین و روسیه و احیای روابط ایران، عربستان و مصر منجر شد و همچنین مذاکره برای آزادسازی منابع بلوکه شده، به‌دنبال این است که اثر عامل نوسان ارز بر تلاطم تورمی را کاهش دهد

به‌نظر می‌رسد حذف ارز ۴۲۰۰تومانی نرمزی در مسیر کنترل تورم بود که البته خود شما هم در ابتدای صحبت‌تان به آن اذعان داشتید. حالا اگر به همان مقطع اجرای این سیاست برگردید، آیا همچنان از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی حمایت می‌کنید؟

حذف ارز ۴۲۰۰تومانی نقطه اشتراک بسیاری از صاحب‌نظران اقتصادی کشور بود. از منظر اسناد رسمی و تکالیف قانونی هم دولت باید در سال ۱۴۰۰ ارز ۴۲۰۰تومانی را حذف می‌کرد؛ البته این کار باید در دولت قبل انجام می‌شد. در ابتدای دولت سیزدهم هم برنامه این بود که این کار صورت پذیرد؛ زیرا این تکلیف مجلس به دولت برای حذف ارز ۴۲۰۰تومانی از ابتدای شهریور ۱۴۰۰ بود. اما خود من جزو کسانی بودم که به آقای

احسان خاندوزی: دولت با پیگیری راهبرد تعامل با همسایگان و دیپلماسی اقتصادی که به توسعه روابط با چین و روسیه و احیای روابط ایران، عربستان و مصر منجر شد و همچنین مذاکره برای آزادسازی منابع بلوکه شده، به‌دنبال این است که اثر عامل نوسان ارز بر تلاطم تورمی را کاهش دهد

رئیسی پیشنهاد دادم با توجه به شروع کار دولت و از آنجا که نیاز بود در آغاز کار دولت یک انتظامی در حوزه مدیریت اقتصادی ایجاد شود، تا حد ممکن این کار به تأخیر بیفتد تا در ماه‌های نخست شروع به کار وارد یک سیاست چالش‌برانگیز و خط